בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תס"ה

פרשת
תזריע מצורע
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים עכשיו בפרשיות **תַּזְרִיעַ מְצֹרָע**, וכשפרשיות אלו מחוברות הן [כן הוא עפ"י רוב], הן מְכֻנּוֹת בדברי צדיקים בשם "**סִדְרֵי טָהֳרָה**". וכדרכן של צדיקים, שהם תמיד מזכירים דברים בדרך חיובית, ובדרך קדושה וטהרה, וממילא במקום להזכיר '**תזריע מצורע**' - מזכירים את הכינוי: "**סִדְרֵי טָהֳרָה**".

והנה, מונח בעניין הזה של "**סִדְרֵי טָהֳרָה**" מסר חשוב מאד, ובכלליות - בכל העניין של פרשיות אלו, מונח לימודים נפלאים, ואף שרבים החושבים שאין בפרשיות אלו איזה דבר 'לעובדא ולמעשה', ותמהים: 'וכי יש היום ענייני טומאת נגע צרעת? הרי לא נמצא אצלנו הכהן שעוסק בבדיקת הנגעים - לומר האם זה כן נגע או לא נגע'... וממילא רוב בני־אדם מסתכלים על פרשיות אלו שהן '**הלכתא למשיחא**' - דבר שלא נוגע היום כלל וכלל... אך זו טעות גדולה מאד, ודווקא משתי פרשיות אלו אפשר ללמוד לימודי־חיים כ"כ נפלאים!

ראשית נזכיר בדרך רמז, שאת שתי פרשיות אלו - תזריע ומצורע, רגילין לכתוב בראשי־תיבות: **תו"מ**, והוא לשון של **תמימות** ['תּוֹם'], כי אם אדם יזכה להבין את המסר המונח בפרשיות אלו - הוא יזכה לתמימות גדולה בעבודת השם יתברך.

אנחנו יודעים מחכמינו הקדושים (מסכת ערכין, ובהרבה מדרשים), שכל הפגם של נגעים המבוארים בפרשיות אלו - נגעי אדם, נגעי בגדים ונגעי בתים (ג' סוגים של

נגעים) - מגיעים על **פגם הלשון**, כי אדם שלא נשמר על לשונו - מביא על עצמו נגעים, רח"ל. הפסוק אומר (משלי כא, כג) **"שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ"** - אדם ששומר על הלשון שלו, הוא שומר את נפשו מן הצרות!

זו עבודה כ"כ קדושה - שאדם יהיה נזהר בקדושת הלשון! צדיקים אומרים: **צְרִיכִים לְנַפּוֹת אֶת הַדִּבּוּר בְּי"ג נְקָבָה**; מה הכוונה **י"ג נקבה**? איתא במסכת מנחות, שכדי שתהא סולת נקייה, היו מנחות שהיו מנפים אותן ע"י **שלוש־עשרה כברות ונפות**, כדי שלא ייכנס שום 'מוץ' וכו' בתוך הקמח. וכך היא לשונו של האדם: **צריך שתהא מנופה בי"ג נפה!**

ומדוע דווקא **'י"ג'**? מה עניינו של המספר הזה? הרי ידוע שיש **י"ג מידות הרחמים**, וכן ישנן **י"ג מידות שהתורה נדרשת בהן**, והאר"י הקדוש אומר שהם מכוונים זה כנגד זה; בסידורי האר"י, בברייתא של רבי ישמעאל כשמונה י"ג מידות שהתורה נדרשת בהן, כתוב בפירוש איך כל מידה מכוונת כנגד אחת מי"ג מידות הרחמים. נמצא, שאם אומרים שהדיבור של אדם יהא מנופה **"בי"ג נפות"**, כמה אדם צריך להיזהר שבתוך הדיבורים שלו יהיו מצורפות **י"ג מידות הרחמים**, שהדיבור שלו יהיה **"רחום" "וחנון" "ארך אפים"** וכו', את כל המידות הללו צריכין ביותר בדיבור של האדם!

אדם שזוכה לשמור על דיבורו, יש לו חיים מאושרים וטובים! לעצמו - יש לו מוח מיושב, בבית שלו - שלום־ביתו על נכון! כי כל המפתח של שלום־בית תלוי בעניין הזה - שאדם זוכה לשמור על דיבורו, ויודע תמיד מה 'כן' צריכים לדבר ומה 'לא' צריכים לדבר!

יש אצל בני־אדם טבע כזה, שכל מה שעולה במוחו, בליבו ובהרגשתו, הוא מוכרח להגיד... הוא עכשיו התעצבן, הוא ראה משהו שלא נראה לו, אז הוא מיד אומר מה שעולה במוחו... ובפרט כשזה כלפי אשתו, אדם אומר: 'וכי אני צריך לחשוב לפני שאני מדבר בבית? אני צריך 'לעשות חשבון' על מה שאני מדבר? מה שיש לי אני אומר!'... ועוד הוא טוען: **'אני אמיתי! אני אומר בדיוק את מה שאני חושב!'...** אתה אמיתי?! **אתה שקרן גדול!** אדם שהוא **'אמיתי'** - הוא ב**'שלום'**!

הרי מידתו של הקב"ה היא 'שלום', ושמו של הקב"ה הוא **'שלום'** (זוהר ויקרא י:), וחותמו של הקב"ה היא **'אמת'** (שבת נה.), ו'שלום' היינו לחבר שני הפכים (ליקו"מ ח"א סי' פ), ואומרים חכמינו הקדושים (יבמות סה:): **'מותר לשנות בדבר השלום'**; מה הכוונה? **דיבור שיגיע לידי 'שלום' - זה דיבור 'אמיתי'! אבל דיבור שיביא את האדם לידי מחלוקת, מריבה, חלישות הדעת, פגיעה במישהו - זה 'שקר מוחלט'! זה לא 'אמת'!**

וכשאדם איננו שומר על הדיבור, הוא סובל אח"כ מה שסובל... מוהרא"ש הקדוש היה תמיד רגיל להזכיר את מאמר החכם (ספר 'מבחר פנינים', סימן לב, שער השתיקה),: **'כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מַחֲזִיק אֶת דִּבּוּרוֹ בְּתוֹךְ פִּיו'** - כלומר: זה אכן עלה במוחו ובליבו, אבל הוא מחזיק את זה שלא יצא לחוץ, **'הוּא הַשּׁוֹלֵט עַל הַדִּבּוּר'** - כי הוא לחשוב אי־אילו מחשבות על אדם אחר, כי הוא יודע היטב מי הוא... לא יכולים להטעות בני־אדם כ"כ מהר, יודעים על אדם מה הוא... אבל כל זמן שלא הוצאתי את זה מהפה שלי, ולא פגעתי במישהו, אז אני השולט על הדיבור - אני 'בעל־הבית' עליו - והכל סוף־כל־סוף יסתדר...

ממשיך החכם ואומר: **'מִיָּד כְּשֶׁהוֹצֵאתִי אֶת הַדִּבּוּר מֵהַפֶּה - הוּא הַשּׁוֹלֵט עָלַי'** - כי הנה אמרת איזה דבר, ולא אמרת את זה כמו שצריך, ואכן פגעת במישהו, ורק אחר שאמרת - 'תפסת' מה אמרת... כי כך זה הולך, כל זמן שעדיין לא אמרת - אתה שולט על הדיבור, ואתה מחליט האם להשאירו בפנים או להוציאו לחוץ, אבל מיד כשהוצאת את הדיבור מפיך - פתאום 'תפסת' מה אמרת... ואם אכן באמת פגעת במישהו, ובפרט אם זה היה בבית עם אשתך [או אשה לבעלה], אז מה קורה? הוא צריך עכשיו להתחנן ולבקש מחילה - "לא כיוונתי בדיוק... לא רציתי להגיד"... **אבל אמרת!** ובפרט אם אמרת משהו חמור... מי יודע מה הוצאת מהפה שלך... **לפעמים יכולים לקלקל עד־כדי־כך שלא יעזור...** הרי אמרת את זה כבר! אתה אומר "לא כיוונתי"... אבל כך הוצאת מהפה שלך!

הכלל: **אדם צריך 'לחשוב פעמיים' לפני שהוא מוציא מפיו איזה דיבור!** צדיקים הכניסו את זה בלשון הפסוק (שמות יד, ב) **"וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת"** - תתיישב ותחשוב רגע לפני שאתה משחרר את מה שיש לך בפה[א]... תחשוב ותתבונן רגע! תחשוב פעמיים האם הדיבור שעתה תוציא מפיך - יועיל לך, והאם **במאה אחוז, בלי שום ספיקות ובלי שום שאלות, ברור לך שהדיבור הזה הוא בסדר,** או שיש לך ספק האם הדיבור הזה הוא בסדר או לא... **הרי זה 'ספיקא דאורייתא'! ולפעמים הרבה יותר חמור מזה... זה עלול להיות דבר שיהא חמור יותר מ"דאורייתא"... אם ע"י הדיבור שלך פגעת במישהו, קלקלת את כל השלום־בית שלך, ומי יודע מה עוד... וכי ישנו דבר שהוא יותר חמור מספק כזה?!** וכלל גדול הוא בידינו: **'ספיקא דאורייתא לחומרא'** - צריכים ללכת לחומרא בספיקא דאורייתא. ואפילו אם יש לך רק **'ספק ספיקא'** - רק אולי הדיבור הזה לא טוב - **"יפה שתיקה"!**

א. הסבר: **'וְיָשֻׁבוּ'** - יתיישבו בדעתם, **'וְיַחֲנוּ'** - יעצרו לרגע, **'לִפְנֵי'** שגורמים ל**'פִּי'** - הפה, להיות בבחינת **'הַחִירֹת'** - לצאת לחירות... לשחרר את הדיבור מן הפה.

דורשי רשומות אמרו: **'שֶׁיָּבָה'** ראשי־תיבות: **י'פה ש'תיקה ב'שעת ה'תפילה**; כלומר, אם אדם רוצה אריכות ימים - יפה שתיקה... ו**'בשעת התפילה'** אין הכוונה רק בבית־הכנסת, כי רבינו מלמד אותנו (ליקו"מ ח"ב סי' צו) שאדם צריך שיהיה לו כל היום כולו התבודדות, וכדאיתא בגמרא (ברכות כא.): **'רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: וְלָוַאי שֶׁיִּתְפַּלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ'**; אשרי אדם שהוא זוכה תמיד להתפלל!

רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' ה), שהצדיקים אף כשהם מדברים - הם מלבישים בדיבורם תפילות להקב"ה, כי מחמת שישנם קטרוגים שונים - מלבישים את התפילה במאמר, דהיינו בסיפורי דברים, שמספרים ומדברים 'על דא ועל הא' - ובתוך זה הם מלבישים תפילות, וכך התפילה עולה ללא שום קטרוג, כי המקטרגים לא מבינים זאת, הם חושבים 'הוא מספר סיפור'... אבל מחמת שהכל תלוי במחשבה של האדם [כלשון הזוה"ק (פקודי רנד:) **'כֹּלָּא בְּמַחֲשָׁבָה אִתְבְּרִירוּ'** (ליקו"מ ח"א סי' ריא)], אז אדם שהוא מכוון להמתיק איזה ענין ולפעול איזו ישועה - הוא מכוון בדיבורו לתפילה, **והוא פועל!** זהו 'כח הדיבור', שיכולין לפעול ישועות לבני־אדם ע"י הדיבור...

וזהו **"יפה שתיקה בשעת התפילה"** - אדם צריך לדעת, שהשתיקה יפה לו, ולא מוכרחים להגיד כל דבר שעולה לו בלב ובמוח! ואל תאמר "אני אמיתי", כי **אתה לא אמיתי - אתה שקרן!** רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' נא): אמת זה הקב"ה, הקב"ה הוא אמת! **'אמת' זה מי שדבוק בהקב"ה!** ואתה אומר **'אני אמיתי'**?!...

ועוד הוא טוען: 'אני מדבר ככה, כי אני רוצה לתת תוכחה למישהו אחר'... אבל רבינו כבר לימד אותנו (ליקו"מ ח"ב סי' ח - 'תקעו תוכחה', התורה האחרונה שרבינו אמר קודם הסתלקותו, בר"ה תקע"א), שלהוכיח בן־אדם אחר - זו מלאכה לא קלה... ורבינו מביא שם את דברי רבי עקיבא (ערכין טז:): **'תָּמֵהַּ אֲנִי, אִם יֵשׁ בַּדּוֹר הַזֶּה מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ'**; ואומר רבינו: **"אִם רַבִּי עֲקִבָא אָמַר זֹאת בְּדוֹרוֹ, כָּל־שֶׁכֵּן בַּדּוֹר הַזֶּה שֶׁל עַכְשָׁו"...**

וזה כולל את הכל - להוכיח אחרים, להוכיח את בני־הבית, להוכיח את האשה, **וכי אתה יודע איך להוכיח?! זו חכמה עצומה...**

ורבינו אומר שם, שהתוכחה הראויה היא **תוכחת משה רבינו**, שהיא בבחינת (שה"ש א, יב) **"נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ"** - לתת ריח טוב במי שאתה מוכיח! בדרך־כלל כשאדם מוכיח, זה בדרך של זלזול - הוא מזכיר מה עשה האדם המוכח, וזה יחד עם השפלות וביזיונות, כך הדרך של האדם... רק להשפיל ולבזות את הזולת בדבריו! ובפרט כשהוא חושב שאם זה האשה והילדים - זה בסדר... אני 'היימיש'... אגיד מה שאני רוצה להגיד... **מה איתך?! אתה רק מוסיף ריח רע!**

ורבינו נותן לזה משל: ישנה ערמת זבל שמכילה ריח מאד לא טוב, אך היא עומדת בפינה ללא שום תזוזה, וממילא היא איננה מפיצה ריח לא נעים [אא"כ עומדים בסמיכות קרובה], אבל אם מתחילים לערבב את כל הערמה של הזבל - מתחיל לנדוף ממנה ריח שבלתי־אפשרי לעמוד בכל האזור...

אומר רבינו: כך היא התוכחה; אם אדם איננו יודע איך להוכיח - הוא רק מוסיף ריח רע... משא"כ אם הוא יודע איך להוכיח, ו**'יודע להוכיח'** היינו התוכחה של משה רבינו, שהיא בבחינת **"נִרְדֵּי נָתָן רֵיחוֹ"** כנ"ל, וכמו דאיתא בדברי חכמינו הקדושים, שאחר חטא העגל - שעברו אז על עבירות חמורות מאד [וכמ"ש (שמות לב, ז) "כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ" וכו'] - הגיע משה רבינו, והמילים הראשונות שאמר לעם ישראל: **'עדיין חביבותיה גבן'** - הקב"ה עדיין אוהב אתכם!

אם מתחילים להוכיח בן־אדם עם מילים אלו: "הקב"ה אוהב אותך; הצדיק אוהב אותך" - זה כבר אחרת לגמרי... הנה הוא היה מוכן לקבל חתיכת 'סילוק' וביזיונות וכו', ופתאום הוא מופתע לשמוע - "אוהבים אותי?"... וזו התוכחה של הצדיק, כי כך הוא מקבל את הדברים ממי שאומרם, ומתחיל להתבייש במעשיו, וסוף־כל־סוף חוזר בתשובה...

זו נקראת **'תוכחה של משה רבינו'** - שאדם יודע איך להוכיח, אבל אם לא - **"יפה שתיקה"! עדיף שתשתוק! אל תגיד! אתה לא מוכרח להגיד כל מה שעולה על ליבך!** - "אני מוחה... אני רוצה למחות"... **למחות? תמחה על עצמך! תלך להתבודדות, ושם תעשה את זה!**

רבינו אומר בספר־המידות (אות כבוד, סעיף ג): **"מִי שֶׁמְּבַזֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁשְּׁמוֹ אֵינוֹ שָׁכוּחַ מִפִּי הַבְּרִיּוֹת, וּבְנֵי אָדָם יִקְרְאוּ אֶת בְּנֵיהֶם בִּשְׁמוֹ"**; אתה רוצה להוכיח? תוכיח את עצמך... תגיד לעצמך מוסר!

ואכן, זו היתה הדרך של הצדיקים הקדושים, וכמו שמסופר על **הרבי ר' אלימלך זי"ע**, כשהוא היה צריך להוכיח כל־מיני אנשים, ולומר להם כל מה שעשו וכו', היה מתאונן: **'"מיילך', 'מיילך', מה אתה עושה?! איך אתה לא מתבייש לעשות דברים כאלו?! איך אתה מבלה את הלילות שלך מקומות לא טובים ומבזבז את הזמן במשחקי קלפים?!"...** - כך הוא היה מבזה את עצמו, ולא היה עושה 'הצגה', אלא היה ממש בוכה אז מאד...

והנה בני־אדם היו שומעים את זה, והיו תמהים - 'כך אומר הרבי?... מה קרה?!'... ומי שהיה לו קצת שכל, היה מבין - **'הרבי ר' אלימלך מכוון על עצמו?... הוא מכוון עלי! 'אני' צריך לחזור בתשובה!"...**

זה העניין של תוכחה אמיתית, וכמו שאומר רבינו בספר־המידות (אות תוכחה,

סעיף ה), שכשאתה אומר מוסר לבני־אדם - תכלול את עצמך עמהם[ב]; **אתה אומר לכולם מוסר - ומה איתך?!** - 'אני בסדר... אני אומר לכולם תוכחות'... בעלי־דרשנים אומרים מוסר ותוכחות - 'יהיה גיהנום' וכו', ומה איתך?! - 'אני בסדר'... **תכלול את עצמך עם כולם - "אנחנו כולנו צריכים לחזור בתשובה!"** - כולל את עצמו יחד עם כולם, ועל־ידי־זה יכול לעורר את כולם לתשובה.

וזו הדרך של תיקון הדיבור, כי אכן ישנה מצוה של **"הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ"** (ויקרא יט, יז), אבל אדם צריך לדעת **איך** להוכיח... אדם שהוא לא יודע איך להוכיח - עדיף שלא יעשה זאת, וכמשל לרופא שאיננו יודע דבר ברפואה, הוא מתאים להיות 'סנדלר' - איזו עצה הוא יתן לרפואה? הוא עלול להרוג את הפונה אליו לרפואה, השם ישמור... **אדם שהוא לא יודע איך להוכיח - יותר טוב שישתוק! יש לך ספק בדבר? 'יפה**[ג] **שתיקה'!**

כי **'כח הדיבור'** הוא דבר גדול מאד, וצריכים לשמור מאד שלא לזלזל בזה, כי זהו כח נפלא שהעניקו לאדם מן השמים, וזה מיוחד לאדם - ולא לבהמה. מה המעלה של האדם על הבהמה? הרי גם הבהמה יש לה איזו 'נפש בהמית' וכו', אבל מה מעלת האדם עליה? שיש לאדם **'כח הדיבור'**, ולבהמה אין... אם בהמה היתה יכולה לדבר - זה לא היה כ"כ נעים... מה היו שומעים מהבהמה? השם ישמור... חמור מדבר - איזה דיבור היו שומעים ממנו?... רחמנא ליצלן! אז אין להם 'כח הדיבור', **אבל לבן־אדם - הקב"ה העניק מתנה של 'כח הדיבור'!** וכמו שכתוב בבריאת אדם הראשון (בראשית ב, ז) **"וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"**, אומר התרגום: **'לְרוּחַ מְמַלְלָא'** - הוא התחיל לדבר! **יחד עם ה'נשמה' שאדם קיבל - הוא קיבל את 'כח הדיבור'!** ו'כח הדיבור' צריך לקשר את הנשמה והגוף שלו ביחד - כך מחברים אותם ביחד! וכמו שיוצא מפורש מן הפסוק, שמקודם היה האדם חתיכת עפר - **"וַיִּיצֶר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה"** - ללא שום תזוזה, ואז: **"וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים"** - הקב"ה נפח באפיו את הנשמה, ועל־ידי־זה: **"וַיְהִי**

ב. ע"ע באות תשובה (סעיף ע): **'כְּשֶׁאַתָּה מוֹכִיחַ אוֹתָם שֶׁלֹּא תִּקְנוּ חַטָּאוֹת נְעוּרִים - תְּכַלּוֹל אֶת עַצְמְךָ עִמָּהֶם וְעַל־יְדֵי־זֶה יְקַבְּלוּ מִמְּךָ'.**

ג. יודע, שהמילה **'יפה'** היא מילה קדושה, כי מרמז על השגת הגאולה, וכידוע מפי **הרה"ק מראפשיץ זי"ע**, שכותב (אילה שלוחה, פרשת וירא): **בִּימֵי חָרְפִּי, כְּשֶׁהָיִיתִי בַּדָּחָן עַל הַחֲתֻנּוֹת, וְהָיִיתִי מְאַחֵל לַחָתָן וְכַלָּה: 'שֶׁהַזִּוּוג יַעֲלֶה יָפֶה', כְּוַנְּתִי עַל־פִּי הַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ, שֶׁבָּעֵת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, בְּמָקוֹם הַשֵּׁם יהו"ה, יְהֵא הַשֵּׁם יהי"ה, וְיִתְקַיֵּם** (זְכַרְיָה יד, ט): **"בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה' ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד"**; נמצא שהיחוד של שמות **הוי"ה אדנ"י** - שהוא עתה עולה **צ"א**, יהא יחוד של שמות **יהי"ה אדנ"י** - שעולה **צ"ה**, שהוא כמנין **יפ"ה**, ומרמז על ביאת המשיח, והקשר לעניין **"שתיקה יפה"**, כי **משיח ילמד את אותנו איך להשתמש עם הדיבור!** משיח יבוא, ויהיה לבני־אדם שכל איך להתנהג ואיך לדבר! משיח יגלה שהדיבור ביד האדם, ועליו להטות אותו אל הדרך הנכון!

הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", אומר התרגום: **'לְרוּחַ מְמַלְלָא'** - הוא התחיל לדבר; מה יוצא מזה? שהחיבור בין הנשמה להגוף הוא ה**'דיבור'**!

היוצא מזה, שהדיבור של האדם, הוא הכלי שעל־ידו מחברים רוחניות וגשמיות ביחד! וזה ענין בריאת גופו של האדם, שהקב"ה יצר את האדם מרוח ועפר ביחד, וכמובא בדברי הרמ"א (שו"ע או"ח סי' ו סעיף א), שעל זה אנחנו מברכים בסוף ברכת 'אשר יצר': **"רופא כל בשר ומפליא לעשות"** - מהו **'מפליא לעשות'**? שהוא עושה **פלא** בזה שמחבר רוחניות וגשמיות ביחד!

כי באמת הוא פלא גדול: אם לוקחים 'בלון', וממלאים אותו באוויר, אם הוא לא סגור היטב - האוויר יוצא ופורח, א"כ איך נשמר אוויר האדם בתוך גופו המלא חורים? אבל הקב"ה הוא **'מפליא לעשות'**, ואף שהאדם הוא גוף גשמי - נפח בו הקב"ה נשמה, והקב"ה שומרה בתוכו...

והחיבור ביניהם מתבטא ב**'כח הדיבור'**, כי תיכף־ומיד כשאדם קיבל את הנשמה שלו - הוא התחיל לדבר.

הלימוד היוצא מזה, שכל החיות של אדם, כל המעלה שלו וכל המפתח איך יוכל להתקרב ולהתדבק בהקב"ה - זה על־ידי 'כח הדיבור'! ככל שהוא מרבה לדבר דיבורים טובים - דיבורי תורה, דיבורי תפילה, דיבורי צדקה וחסד, על־ידי־זה נעשה **דביקות** בין הנשמה והגוף שלו! ה'גוף' הוא חתיכת גשמיות - "עָפָר מִן הָאֲדָמָה", בדר מגושם, עב וגס, ומה עושים עם הגוף הזה?... בפרט שאדם נמשך אחר תאוות שונות - שאכן עמהן הוא נולד, וכמו שכתוב (בראשית ח, כא) **"יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו"**, ואומרים חכמינו הקדושים: **'מְשֻׁנְּעַר לָצֵאת מִמְּעֵי אִמּוֹ'** - משהוא נולד, כבר יש לו יצר הרע [היצר הטוב מגיע אח"כ - כשנעשה בר־מצוה בגיל שלוש־עשרה], ומה עושים עם הגוף המגושם הזה?... **יש דרך איך להפוך ולזכך את הגוף הזה - מקדקד ראשו על כפות רגליו, שכל אבר וכל גיד שלו יהיה קדוש בקדושת הנשמה!**

שזהו הלימוד של רבינו (ליקו"מ ח"א סי' כב), שיש דרך לקיים מה שכתוב (איוב יט, כו) **"וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹקַּ"** - שגם מבשר־הגוף יזכה להרגיש אלקות, ואיך מגיעים לזה? זה קורה לבד?... **על־ידי דיבורים קדושים!** מה הכוונה?

רבינו נָתַן הנהגה קדושה לאחד מתלמידיו הגדולים - **ר' שמואל אייזיק**, שידבר עם האיברים שלו; למשל: תדבר עם היד שלך, ותאמר לה: **'יד שלי, תעשי את רצון הקב"ה! אל תעשי שום דבר שהוא נגד רצונו יתברך ח"ו! תעשי מצוות - תעזרי לבני־אדם, תעשי צדקה וחסד, תני פרוטה לצדקה'**; כך היה מדבר עם היד, וכן עם הרגליים, וכן עם כל איברי גופו... כך ציווה עליו רבינו! והוא היה

תלמיד אמיתי של רבינו, ושמע וציית, וכ"כ הכניס עצמו בזה, עד שהגיע לכזאת מדריגה עד שבקושי היה יכול להזיז את איבריו... **בכל תנועה שהיה עושה - הוא הרגיש יראת־שמים כ"כ גדולה, וזה מחמת שדיבר עם האיברים שיעשו רצון ה'! ואכן, זה לא נעשה ברגע אחד, אבל אם אדם מכניס עצמו בזה, יש לו אפשרות להגיע לזה - שיתקיים בו "מִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹקַ" - שבשר־הגוף יהיה כ"כ קדוש ומזוכך, עד שמעצמו כבר ירוץ לעשות את רצון ה'...**

מספרים על הרבה צדיקים, שהם כ"כ זיככו את גופם - עד שמעצמם נמשכו לדברי־קדושה; וכהמעשה שסיפרנו פעם על אחד מגדולי הצדיקים, שהרבה לא הכירו כ"כ את גדולתו, ופעם אירע שהוא הגיע לאיזה בית, והושיט ידו לנשק את המזוזה - אך נמנע... וכן כמה פעמים - הוא רוצה לנשק את המזוזה, וזה לא 'הולך'... ואכן התברר אח"כ שהמזוזה לא היתה כשרה[ד]... וזה נעשה ע"י שאדם מזכך את הגוף שלו, **איך מגיעים לזה? על־ידי 'כח הדיבור' של האדם!**

הכלל: מן השמים נתנו לך מתנה גבוהה מאד - **'כח הדיבור'**, אבל יחד עם זאת נתנו לך **בחירה**: להשתמש עם זה לצד הקדושה, או ח"ו הפוך... כי "זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים", ותמיד צריך שתהא לאדם בחירה, ואין דבר כזה שנותנים לבן־אדם כזה דבר נעלה בלי שום בחירה, **צריכים תמיד לדעת שהבחירה ביד האדם - ואם יש לו שכל, והוא יודע איך להשתמש עם זה, הוא יזכה על־ידי 'כח הדיבור' להגיע לכל הקדושות שיש בעולם, אבל אם לא - ח"ו, הוא עלול להגיע עד לשאול־תחתית... הדיבור של אדם יכול להוריד אותו למקומות הכי מגונים, ה"י!**

ובפרט אם, חס וחלילה, חס ושלום, אם מנבל את הפה שלו, ומדבר דברי נבלה ה"י, זה הורס אותו לגמרי רח"ל... **כמה חכמינו הקדושים מקפידים על 'ניבול־פה'!** רבינו מביא בספר־המידות (אות ניבול־פה) דברים מאד מאד חמורים על המנבל את פיו! ואחד כזה - הוא ממש נעשה נבילה, ה"י... הַנָּבָל הזה נעשה נבילה... ומהי 'נבילה'? בהמה שכבר מתה... הוא ממש מסריח... ה' ישמור! עד שיש פתגם בדברי חכמינו הקדושים: **'נבילה טובה הימנו'**... הנבילה יותר טובה... וזה אדם, ה' ישמור, שהוא לא שולט על הפה שלו, ומפקיר את דיבורי־פיו, והוא גם מנבל את הפה שלו, ואזי זה מביא אותו אח"כ לכל הדברים הכי רעים, רח"ל...

הכלל, אדם צריך לדעת מהי **מעלת הדיבור**, ואל מה יכולים לזכות על־ידי הדיבור!

ועל זה יש לנו את שתי פרשיות אלו הנקראות **"סדרי טהרה"** - שזה **סדר** של

ד. א.ה. הסיפור המלא מובא בספר **'עובדא למעשה'**, עמוד קמ"ה, קחהו משם ומצא מרגוע לנפשך.

טהרה, מלמדים אותנו איך אפשר לאדם להגיע לטהרה עליונה! מזכירים הרבה את העניין של **'טהרה; טהרה'**, אבל איך אדם מגיע לזה? **על־ידי הפה! תשמור על מה שאתה מוציא מהפה שלך!**

והנה פתאום אדם רואה איזה נגע שיש לו, ובזה מעוררים אותו מן השמים **מה הוא עושה עם 'כח הדיבור' שלו!** מרחמים עליך! כי ככה הוא הולך בשרירות לבו, ו'הכל בסדר'... הוא בריא... אבל הנה פתאום הוא מתחיל לראות "משהו קורה פה"... הוא מסתכל על עור בשרו - הנה הוא קיבל איזה כתם על העור... ומה הוא עושה תיכף־ומיד? רץ לרופא-עור: 'הנה תראה מה יש לי פה'... והרופא - מה הוא יודע? נותן לו איזו 'מִשְׁחָה' וכו', וזה לא מועיל לו... **אבל אדם שיש לו שכל - אומר הרמב"ם בהלכות צרעת - הוא בא אל הכהן, הוא בא לְהַצַּדִּיק, והוא מספר לו "כְּנֶגַע נִרְאָה לִי" - 'יש לי נגע, מה זה?'...**

הכהן מסתכל עליו ותיכף־ומיד אומר: **'חביבי, אכן זה נגע'...** הכהן הרי יודע איך לדבר אִתּוֹ, והוא מתחיל להגיד לו: 'הבה ונבדוק אותך'... והרי יש את כל ההלכות הרבות של נגעים [יש מסכת נגעים, שבה מבוארות כל ההלכות הארוכות, וכל ענייני הנגעים וכו'], ומלמד אותו איך יזכה לתקן את הדיבור שלו... **איך יתחיל לשמור על הפה שלו! שלא יהיה מופקר בפה שלו! שיֵדַע 'איך' מדברים ו'מה' מדברים! שיהיה לו קצת יראת־שמים וְיֵדַע מה לדבר! שיבין מה 'מותר' לדבר ומה 'אסור' לדבר! ישנם אנשים מבוגרים, בחורים צעירים, ילדים קטנים, שמפקירים את הפה שלהם! אדם צריך לדעת 'מה' לדבר, 'איך' לדבר, והאם 'מותר' בכלל לדבר את הדיבור שהוא אומר!**

והנה הכהן מסתכל עליו, ורואה את נגעו - הכהן זה הצדיק, והוא רואה איך שהאדם הזה מלא נגעים...

וכאן אנחנו מגיעים אל העניין שבו פתחנו את השיחה: מדוע הרבה אנשים חושבים שפרשיות אלו אינן מציאותיות בזמנינו? כי בימינו - הם טוענים - לא רואים את הנגעים באופן מוחשי, וגם אין את הכהן שמטהר וכו', ומחמת זה חושבים שאין לפרשיות אלו שום שייכות לימינו אנו... **אך זו טעות גדולה מאד, והעניין יבואר:**

רבינו הקדוש, בליקוטי־מוהר"ן ח"א סי' כ"א, מזכיר את דברי הזוהר הקדוש בפרשת השבוע (תזריע מט:), ששם מונח הסוד הזה. אם תשימו לב, בלשון התרגום, המצורע נקרא **'סְגִירוּ'**, מדוע? למה מכנים את המצורע בשם **'סְגִירוּ'**? בפשטות, מחמת שטהרת המצורע היא, שעליו להיות **"בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה"**, אבל בפנימיות, הוא נקרא **'סְגִירוּ'** מחמת שסגור ממנו האור העליון, וכלשון הזוהר הקדוש: **'סגירו דנהורא עילאה'**; וזה בוודאי ששייך גם בזמנינו...

ובאמת עלינו להבין, מדוע אפוא מוטל על המצורע לשבת לבד מחוץ למחנה - בלי אשתו וילדיו, ובלי שום חברים? אומר רש"י, כי זו 'מידה כנגד מידה' - **אתה השתמשת עם הדיבור שלך בכדי לגרום הרחקות ופירודים בינך לבין אשתך, בין הילדים, בין כולם, אז אין לך עצה אחרת אלא רק "בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה"... מכינים לך בית מחוץ למחנה, לֵךְ ותשב שם...**

ולכאורה הוא עלול להשתגע שם... להיות לבד במקום אחד?!... אבל הכהן - הוא הצדיק - מלמד אותו מה הוא יעשה שם... הוא מביא לו ספרים, מביא לו קונטרסים - '**תלמד! אתה צריך ללמוד פה ולדעת איך מתנהגים**'... ובנוסף: '**תתבודד פה הרבה להקב"ה!**' - שזה הענין של "**בָּדָד יֵשֵׁב**" - שיהיה לו שם **התבודדות**!

הרבה שואלים: אם הענין של התבודדות הוא כ"כ עיקרי ויסודי, עד־כדי שלימדנו רבינו ז"ל שהוא "**מעלה עליונה וגדולה מן הכל**" (ליקו"מ ח"ב סי' כה), א"כ היכן יש רמז בתורה לזה? התשובה היא: בפרשת השבוע, אומר הפסוק: "**בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה**" - שישב '**בדד**', יתבודד! עשית מה שעשית, גרמת מה שגרמת על־ידי הדיבור שלך, עכשיו תקיים: "**בָּדָד יֵשֵׁב**" - שב ותתבודד להקב"ה!

וכי "**בָּדָד**" הכוונה שישימו אותו ב'צינוק' חסר־מעש? יש בני־אדם שמשתגעים מזה עד שעלולים למות שם, השם ישמור... וכי רוצים להעניש את המצורע עד־כדי הריגה?... **לא ולא! 'בָּדָד יֵשֵׁב' הכוונה שתיישב עצמך בהתבודדות!** וכמו שמובא בספרים הקדושים: "**בָּדָד**" ראשי־תיבות (משלי ג, ו) "**בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ**"; אתה יושב שם בישוב־הדעת, ואין לך אף־אחד לדבר אִתּוֹ, ועם מי תדבר? **תדבר עם הקב"ה! תגיד להקב"ה: 'אני מבין למה שלחו אותי לפה'...**

כי כשהכהן שלח את האדם חוץ למחנה, הוא לא סתם 'זרק' אותו שם - 'תהיה פה בעונש' - וסגר עליו את הדלת... אלא הוא הסביר לו: 'צריכים לבדוק האם זה נגע מוחלט' וכו', ואח"כ יש את כל סדר הטהרה שלו, וזו היתה עבודת הצדיקים - שנותנים לו את תהליך הטהרה, וכמו שהרמב"ם אומר, שאותו אדם היה מגיע להצדיק - אל הכהן, ומראה לו את הנגע - הן בבית, שאומר "כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת", כי תחילה זה עדיין לא הגיע לעור בשרו - אלא בבית יש סימני־נגע, או שיש לו על המלבושים והבגדים, ולבסוף זה מגיע גם לעור בשרו, והצדיק מסתכל ואומר: **תחזור בתשובה! כי זה מגיע על שפגמת בדיבור, וכשתתחיל עכשיו לתקן את הדיבור שלך - תראה שהכל יתרפא...**

והצדיק נותן לו שבוע אחד, ולפעמים שני שבועות, יש סדר מיוחד לזה, ומסביר לו: **עכשיו יש שבעה ימים - כולל שבת - ובהם תחזור בתשובה!** כי כל ימי השבוע, כל יום הוא 'פרצוף' ואור בפני עצמו,

'ואם אתה יושב שבעה ימים - כל יום צריכים לשוב בתשובה: יום ראשון בשבת, יום שני בשבת, כל יום יש תשובה!' וכן כל ההלכות שישנן, והכלל העולה מן הכל, שהצדיק מחזק את האדם ומראה לו את הדרך לשוב בתשובה! הוא נותן לו תקוה - **'אתה תתרפא מכל זה! אם באמת תלמד, ו"תרצה" לחזור בתשובה, תזכה סוף־כל־סוף לטהרה!'...**

אלו הן ב' פרשיות אלו - **תזריע מצורע**; פרשת תזריע עוסקת בעניין **מראות הנגעים** - כלל ההלכות השייכות לזה, ופרשת מצורע מתחילה: **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן"** - אתה רוצה להיטהר? אתה ב"ה מתחיל להיטהר, והכהן כבר בדק אותך וכו', עתה יש ג"כ תהליך של טהרה - צריכים להביא קרבנות וכו', כמבואר בפרשת מצורע, **'ואז תוכל לחזור הביתה בריא ושלם'...** - שתי פרשיות אלו נחלקות לשני עניינים אלו.

וכאמור, פרשת מצורע מתחילה: **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן"**; ומובא בספרים הקדושים: **'תורת המצורע'** היינו שזה עיקר טהרתו - התורה הקדושה, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים: אם היה רגיל לשנות ללמוד דף אחד - ילמד שני דפים, יוסיף בלימוד שלו, **אם היית מדבר דברים בלי לחשוב מה אתה מדבר - תתחיל לחשוב לפני שאתה מדבר! במקום להיות 'מצורע' - 'מוציא-רע', שהפה שלך תמיד מוציא רע, תהיה 'מוציא טוב'!** במקום שאתה רגיל להיות מוציא דברים רעים מהפה שלך, בבית - על האשה, קפדנות, צעקות ומריבות, אתה פשוט **'מוציא-רע'** - נהפכת לחתיכה של צרעת, ה"י... **תתקן את כל זה, ותתחיל להוציא 'טוב' מהפה שלך!**

ואומר הפסוק השני בפרשת מצורע: **"וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ"**; והלשון הזאת טעונה ביאור: מה הכוונה **"וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת' מִן הַצָּרוּעַ"**? לכאורה היה צריך להיות כתוב: "והנה **המצורע** התרפא **מנגעו**", ומהו **"וְהִנֵּה נִרְפָּא 'נֶגַע הַצָּרַעַת' מִן הַצָּרוּעַ"**? מה הכוונה ש**'נגע הצרעת'** קיבל **'רפואה'** מן הצרוע? הלא הצרוע קיבל את הרפואה...

אבל זה הסוד שאנחנו מדברים עכשיו: אם אדם זוכה לחזור בתשובה, והוא מתחיל להיזהר בדיבור שלו, וכמו שאמרנו: **אסור לאדם לומר תיכף־ומיד כל מה שעולה במוחו!** אתה טוען: "לא אכפת לי כלום! אני אגיד כל מה שאני חושב! אני אמיתי!"... **כי אח"כ תקבל הכל חזרה, ועוד עם ריבית... אתה נתת איזו 'מנה' למישהו, או לאשתך, והנה תקבל בחזרה 'מָנֶה אַחַת אַפַּיִם'... משא"כ אם היה לך קצת שכל, והיית שולט בעצמך, היית מבין שעדיף לך לשתוק עכשיו! ואם בוער משהו לומר - לך לאיזה מקום סגור, ושם תשיח את הכל להקב"ה!**

במקום שהכהן יצטרך לשלח אותך חוץ למחנה - **"בָּדָד יֵשֵׁב"**, אתה תלך כבר עכשיו אל הרכב שלך, או לטייל באיזה מקום, ושם תגיד את הכל... שם תפרש את השיחה שלך! תגיד: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כּוֹאֵב לִי, שֶׁמִּתְּתִי לֵב שֶׁעָשׂוּ לִי עַוְלָה - אִשְׁתִּי עָשְׂתָה לִי עַוְלָה, הַיְלָדִים עָשׂוּ לִי כָּךְ וְכָךְ, וְקָשֶׁה לִי'...** - שם תפרש את השיחה שלך, ושם תקבל קצת ישוב־הדעת איך להתנהג, והאם באמת עליך להוכיח, או שעדיף שתקיים "יפה שתיקה בשעת התפילה"... מה הכוונה **"יפה שתיקה בשעת התפילה"**? שאדם שעוסק תמיד התפילה - הוא מבין היטב מהי **'יפה שתיקה'**... הוא מבין שיותר טוב להיות בשקט ולא להגיד שום דבר... אבל אדם צריך לעבוד על זה!

הכלל: מאיפה מגיעים כל הדברים הלא־טובים? מהדיבור! כשהדיבור של אדם זו 'חתיכה של צרעת' - זה עלול להביא את האדם אל הדברים הכי גרועים רח"ל! **אבל יכול להיות דבר כזה שאדם יזכה לשוב בתשובה, עד שהדיבור שלו יהיה דיבור מאיר!** במקום שהדיבור שלו יהיה מלא בהשפלות, פגיעות וזלזולים - יהיה לו דיבור אחר לגמרי...

רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ב), שישנם ארבעה חלקי הדיבור, ואחד מהם הוא **דיבור של צדקה**; והכלל העולה משם, שאדם יכול לזכות שהדיבור שלו יהיה דיבור קדוש! אדם יכול לפעול עם הדיבור שלו דברים נוראים! הוא יכול לקרב אנשים, להחיות אחרים, ולפעול רק טוב!

והעיקר - שבזה תלוי כל השלום־בית של האדם: כשזוכה לדעת איך להשתמש עם הדיבור, ואז הוא מרפא את הנגע הזה, שזה פירוש לשון הפסוק הנ"ל: **"נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ"**, ושאלנו: הרי ה**'צרוע'** נרפא, ומהו **'נרפא נגע הצרעת'**? אך מונח בזה חידוש גדול: לא מדברים סתם ש"האדם נרפא מן הצרעת שלו", כי יכול להיות שהוא קיבל רפואה, אבל הוא לא מובטח שיישאר תמיד בריא... ופה בפסוק יש חידוש: **"נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת' מִן הַצָּרוּעַ"** - ה**"נגע"** בעצמו קיבל רפואה! הוא התהפך לגמרי! ה**'נגע'** בעצמו מתהפך!

מה הכוונה **'הנגע מתהפך'**?

בפרשיות אלו, מובא בספרים הקדושים מאמר בספר יצירה[ה], וזו לשונו: **'אֵין לְמַעְלָה מֵעֹנֶג, וְאֵין לְמַטָּה מִנֶּגַע'** - אין דבר יותר עליון מ**'עֹנֶג'**, ואין דבר יותר גרוע מ**'נֶגַע'**. מה הפירוש? לפי כל האמור - זה מובן מאד:

ה. הוא ספר קדמון, עד שיש המייחסים אותו לאדם הראשון, ומונח בתוכו יסודות הבריאה וענייני קבלה, ומובאים שם הרבה מאמרים, שחלקם מצוטטים הרבה בספרים הקדושים.

אדם שזוכה לדעת מהו **דיבור קדוש**, ואיך הוא יכול להשתמש עם דיבורו - לחזק אנשים, לחזק את שלום־ביתו, לחזק את ילדיו, לחזק את כל העולם כולו, **אין למעלה מזה! זה התענוג הכי עליון!**

בכדי לקרב לדעתנו פירוש המושג **'עֹנֶג'**, עלינו להתבונן בעניין של **"ענג שבת"**, שאדם מחכה על זה כל השבוע - מתי יזכה להגיע כבר לשבת־קודש, ולהתענג ב**'ענג שבת'**, וקונה את כל המטעמים לשבת, ואוכל את הסעודות, והוא מקיים **"להתענג בתענוגים"...** ואין למעלה מזה, במשך כל השבוע אדם מחכה רק על שבת, וממילא **'אֵין לְמַעְלָה מֵעֹנֶג'** - זה הדבר הכי עליון.

והנה, בתוך המילה **'עֹנֶג'** יש אותיות **ע' וג"ן**, כלומר: **הע"ן** שלך נהנית מהימצאותך בתוך **גן־עדן!** ונשים לב היטב, שבמילת **'עֹנֶג'** - ה**'עי"ן'** היא בראש [בשונה ממילת **'נגע'**, וכדלקמן], מה הכוונה? הפסוק אומר (קהלת ב, יד) **"הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ"**; שואל הזוהר הקדוש (במדבר קפז.): וכי העיניים של הטיפש אינן נמצאות בראש?... לכל אדם עיניו בראשו, ומהו 'החכם עיניו בראשו'? אומר הזוהר הקדוש: **'עיניו "על" ראשו'** - כלומר, עיניו **"בראשו"** הכוונה **"על ראשו"** [**הבי"ת** של "בראשו" אין הכוונה "בתוך", על באותו הדבר, כלומר: **"בראש"** - מסתכל מן הראש], היינו שהעיניים נשואות תמיד אל הקב"ה, וכמו שאומר רבינו בתורה הראשונה בליקוטי־מוהר"ן, שאדם זוכה תמיד לנסות להסתכל בחכמה והשכל שיש בכל דבר - הוא תמיד מחפש את זה! נמצא שהעין שלו תמיד **"בראשו"** - להתקרב אל הקב"ה באותו העניין שהוא מדבר עכשיו, ועל־כן **הע"ן** של **'עֹנֶג'** בראש המילה, כי הוא יזכה לתענוגי הגן־עדן: **ע' ג"ן** - הוא יזכה תמיד להרגיש את תענוגי הגן־עדן כאן בזה העולם!

זהו: **'אֵין לְמַעְלָה מֵעֹנֶג'**; ומה ההפך מזה? **'אֵין לְמַטָּה מִנֶּגַע'** - מה זה **'נֶגַע'**? שאדם מפקיר את הפה שלו, הוא לא חושב מה הוא מדבר, וה**'עי"ן'** שלו נמצאת בסוף, כלומר שרק אח"כ הוא חושב 'מה דיברתי', אבל אז כבר מאוחר, וכמאמר החכם: **'אחר שהוצאת את הדיבור מפיך - הדיבור כבר שולט עליך'**, ואתה צריך להתחנן ולבקש מחילה, ולומר "לא התכוונתי" וכו', **לא כיוונת - אבל בינתיים פגעת במישהו... אמרת משהו, והנה אשתך ברחה, או סילקה אותך מהבית, ועכשיו תחפש איך להחזיר את זה...** וכל זה מחמת ששמת את **הע"ן** בסוף... שזה ההבדל בין **'עֹנֶג'** ל**'נֶגַע'**: ב**'עֹנֶג' הע'** היא בתחילת המילה, שזה **"הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ"** - ה**'עין'** שלו בראש המילה, ואם העיניים הן תמיד בראש ובהתחלה, וחושב מהקב"ה ומסתכל תמיד על ראש הדברים, בבחינת (תמיד לב.) **'איזהו חכם? הרואה את הנולד'** - לפני שאתה מדבר אתה עושה חישוב במוח שלך "מה יִוָּלֵד

מהדיבור הזה", ואם יש 'ספק ספיקא' - "אחד ממאה" - שאולי זה לא יהיה חיובי, אז תשתוק! אזי יתקיים בך **"הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ"** - ה'**עי**"**ן**' שלך בראש ובהתחלה, וזהו ה'**עֹנֶג**' הכי גדול...

אבל אצל '**נֶגַע**', ה'**ע**' היא לבסוף... כי רק בסוף אתה שם **עין** ונזכר מה דיברת ומה גרמת... האותיות הראשונות הן **ג**"**ן**, שאתה אומר "לא אכפת לי מכלום, אני אעשה 'חיים' כאן בזה העולם"... אתה חושב שתהנה כמו בג"ן, אבל מחמת שה**עין** הכי רק בסוף - זה '**נֶגַע**'... כי רק בסוף אתה מתחיל לחשוב "עשיתי טוב או לא?"... וזה כבר מאוחר מדי...

זהו 'אֵין לְמַטָּה מִנֶּגַע' - זה מוריד את האדם הכי למטה! זה הדבר הכי גרוע - כשאדם לא יודע איך לשמור על הפה שלו, והוא מוכרח להגיד כל מה שהוא חושב...

ולא עוד, אלא שהוא טוען: **"אני אמיתי! אני אגיד לאשתי את כל מה שיש בלב - אני אמיתי!"** - אבל אתה השקרן הכי גדול! **אתה שקרן גדול!** אתה חושב שאתה אמיתי - אבל אתה שקרן גדול... כי **הקב"ה רוצה רק שלום, ואם לפעמים צריכים לשנות משהו בשביל השלום - זה 'אמת לאמיתו'!**

ואם על זה תהיה ה**ע**'ין שלך, אזי תזכה לג'ן' עדן בזה העולם, הבית שלך יהיה גן־עדן! כל זה כשאתה עושה את החישובים הללו **קודם** שאתה מתחיל לדבר, וה**ע**'ין שלך נמצאת בראש - אזי יהיה לך **ג**'**ן**' עדן, אבל אם אתה שם את ה**ע**'ין לבסוף, וה**ג**'**ן**' בהתחלה - זה '**נֶגַע**' ה"י... ואז אתה מתחיל לסבול, וצריכים רחמים רבים שתוכל להפוך את זה...

וזהו מה שאומר הפסוק: **"וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה"** - הצדיקים יוצאים מן השגרה שלהם, ואכן הם יוצאים לפעמים דווקא חוץ למחנה, ומורידים את עצמם, למה? כדי לרפאות! שזהו המשך הפסוק: **"וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ"** - ההתבודדות הזאת שהיתה לו במשך שבוע או שבועיים - הזמן שישב חוץ למחנה - גרמה לו לקבל רפואה, והכהן רואה **"וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ"** - לא ש'**האדם**' קיבל רפואה, אלא **"הנגע"** שלו התרפא, כי הוא התהפך מ'נֶגַע' ל'עֹנֶג', הצדיק רואה שהוא כבר מתחיל לדבר בסגנון אחר לגמרי... הוא שומע את דיבוריו ומבין שהנגע הזה כבר מתרפא...

כי זהו כלל, שמהפה של האדם יכולים להכיר את האדם, וכמ"ש (משלי ב, ו) **"מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה"**; מוהרא"ש היה תמיד אומר את זה, שלפעמים אדם מדבר סתם שיחה, ולא שהוא מדבר מאיזה דבר מסוים, אלא מדבר איזה עניין - והנה הצדיק שומע אותו, והוא כבר מגלה לְהַצַּדִּיק את כל פנימיותו... הוא רק התחיל לדבר - וכבר גילה את הכל...

מוהרא"ש היה מזכיר בעניין זה את דברי הגמרא: **'רב בדיק בלישניה'**; כלומר, רב היה בודק את סכין השחיטה מפגימות עם הלשון שלו, והרמז בזה הוא: **"בדיק בלישניה"** - יכולים לבדוק את האדם ע"י הלשון שלו! אדם יכול לדבר מכל־מיני חדשות וסיפורים שונים, ומי שיש לו אוזניים טובות - הוא יודע את כל המהות של האדם רק ממה שהוא שומע ממנו...

וזה נעשה עתה עם המצורע, שהצדיק שומע את דבריו ומבין שהנגי שלו התהפך לגמרי... והיכן זה נעשה? **"מְחוּץ לַמַּחֲנֶה"** - שהצדיק מוריד את עצמו אל חוץ למחנה, העיקר לקרב נשמות ישראל! וזוהי עבודת הצדיקים - שהם מרחמים עלינו, ומורידים עצמם אלינו; הלוא הם היו יכולים ג"כ לשבת לבד, ומה בכלל צריכים לבלבל עצמם עם אחרים וכו', אבל לא־כן דרכם, אלא זו עבודתם הקדושה - שיורדים אלינו ומטהרים אותנו!

אך כל זה כשיש לו לאדם שכל, והוא זוכה להגיע... יכול להיות אדם שיש לו ח"ו נֶגַע, ולא אכפת לו... אפילו שכולם רואים - 'האדם הזה נגוע... יש לו נגע'... אבל הוא לא מתעורר לעשות עם זה משהו, ולפעמים הוא בעצמו לא יודע מה לעשות... הוא כזה עם־הארץ ורחוק, ולא יודע מדרך צדיקים [מי יודע מה הכניסו לו בראש נגד צדיקים...], והוא לא יודע אפילו מה לעשות, ומה עושים עם כזה בן־אדם? זה ג"כ כתוב באותו פסוק: **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ"** - מסיים הפסוק: **"וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן"**; ולכאורה היה צריך להיות כתוב **'ובא'** אל הכהן", ומהו **"והובא"** אל הכהן - שזה לשון ש**'מביאים אותו'**?...

אבל זה ענין של רחמנות על בני־אדם, כי אכן ישנם כאלה שהם באמת לא יודעים, ואף שהם מלאים נגעים ה"י - מחמת חוסר־ידיעה הם מתייאשים לגמרי וחושבים שאין לזה תקנה כלל... ועליך לחזק אותו: **יש צדיקים, אפשר להתקרב אליהם ולשמוע ולקבל לימודים שיש דרך איך לתקן את זה!** והוא יכול לומר: "תעזוב אותי" וכו', אבל מגלים לו: **הרי אתה סובל! השלום־בית שלך 'על הפנים' ה"י, אתה נמצא בגיהנום! הג'ן' שלך נהפך לגהינום ה"י...** כי גם באותיות גֵּ'יהִנּ'ם יש אותיות **ג'ן'**, אבל זהו 'גן' של ה'גיהנום' ה"י... כי גם בגהינום יש כזה גן, אבל זה 'גן' שהוא לשון 'גנאי' ו'גנות'... אתה רק חושב שזה 'גן' - חושב שזה מתוק, אבל זה כמו התולעת הנמצאת בתוך הַחֲזֶרֶת, שהיא חושבת שזה הכי טוב...

אדם חושב: "אני נשוי כבר כך וכך שנים, וככה המצב בבית כבר מההתחלה"... שואלים: "היה לכם אי־פעם שלום־בית?" והוא עונה: **"לא זוכר... אולי בימי ה'שבע־ברכות' עדיין החזיק מעמד, אבל אח"כ זה כבר לא היה ככה"...** וזה אדם שהוא נמצא בתוך הַחֲזֶרֶת, השם ישמור! ועכשיו

מקיימים בך "**וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**" - מעוררים בן־אדם: **יש דרך איך לקבל עצות! איך? על־ידי הצדיקים!**

שזה כל ענין טהרת המצורע על־ידי הכהן, שמגיעים אל הכהן - הוא הצדיק, רופא הנפשות, והוא מגלה לך: '**חביבי, יש לך נגע... אם זה בבית, על הבגדים, בעור הבשר, יש לך נגע, וצריכים לתקן את זה!**'... ואדם שיש לו סייעתא דשמיא, מתקיים בו "**וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**" - 'הובא' על־ידי כאלה שהביאו אותו...

ואחר שזוכה לשבת לבד מחוץ למחנה, יוצא הכהן אל חוץ למחנה, והוא מתחיל לראות שאכן הימים האלו שהיה מחוץ למחנה בהתבודדות - "**בָּדָד יֵשֵׁב**" - הועילו לו... הוא הבין את המסר! הביאו לו ערמה של ספרים - '**סדר־דרך־הלימוד**' - וזכה ללמוד בימים האלה בהתמדה גדולה - משניות, גמרא... הוא זכה להתבודד הרבה... **מה הוא יעשה 24 שעות ביממה לבד בלי אף־אחד?!... אם לא יהיו לו ספרים - הוא עלול לצאת מדעתו ולהשתגע ח"ו... והנה הכהן, הוא לא שם אותו שם סתם בחסרון־מעש, אלא הוא מביא לו ספרים קדושים, קונטרסים, וזה מחזק אותו!**

כי ככה כל הזמן לא היה לו שום פנאי לזה, הוא היה כ"כ טרוד, והיה רץ ועסוק בכל־מיני שטויות, והפה שלו היה מדבר תמיד דברים לא טובים, עד שלא היה לו זמן לרגע לחשוב 'איפה הוא' ו'מה הוא'... והנה עתה הוא "**בָּדָד יֵשֵׁב**" - הוא לבד... וכדי להישאר שפוי בדעתו - הוא מוכרח את הספרים הקדושים ואת ההתבודדות... ולכן הכהן הניח לו על השולחן כל־מיני דברים קדושים - שהם 'סממני רפואה' בשבילו... במקום שהרופא יתן לו איזו 'אנטיביוטיקה' או 'מִשְׁחָה' וכו' - הצדיק נותן לו כמה עצות טובות מה לעשות, ואם הוא חכם ולוקח את זה, אזי הצדיק רואה "**וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת**" - ה'**נֶגַע**' הזה מתחיל להתהפך ל'**עֹנֶג**'! האדם הזה הוא כבר אחרת לגמרי... והנה עוד מעט הוא יביא את הקרבנות שהמצורע צריך להביא - שזה ענין של מסירות נפש שמקיים בנפשו, ובעזרת השם הוא יהיה בריא!

ומה הוא צריך להביא לטהרתו? אומר הפסוק: "**שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת**"; מדוע? אומר המדרש (ויקרא רבה טז, ז; מוזכר בדברי רבינו ליקו"מ ח"א סי' ג): '**אִלֵּין צִפָּרַיָּא קוֹלָנִין, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: יָבוֹא הַקּוֹל וְיִכַּפֵּר עַל הַקּוֹל**'; כלומר: טבעם של הציפורים שהן תמיד מפטפטות[1],

---

1. מי שיוצא לפעמים בבוקר, בעת הנץ החמה, שומע את הציפורים איך הן שרות במקהלה אחת להקב"ה, ואיזה תענוג נפלא זה... וכן בערב - בעת שקיעת החמה אותו דבר. יש מושג של 'שיחות חיות ועופות', ומי שזוכה להבין את תוכן שירתן - זה כ"כ נפלא, בבחינת (ישעיה כד, טז) "**מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמָעְנוּ**" - מהציפורים שומעים איך שהן שרות מאד יפה... ובפרט כשיש הרבה ציפורים - זו ממש 'מקהלה' שלימה... וזה מעניין שהן מזמרות בבוקר - בזמן הנץ (הן

ועל־כן המצורע צריך להביא דייקא את הציפורים, כדי להזכיר את עצמו מדוע הוצרך להגיע לכל אלו הדברים - מפני שלא היה נזהר בדיבורו, והיה מפטפט כל־מיני דברים לא טובים...

ומה התיקון שלו עתה? **שיתחיל לפטפט דיבורים טובים!** לא אומרים לו להיות 'שתקן', כי להיות שתקן - זה ג"כ לא 'עבודה'... אין זו השלימות שאדם ישתוק... ואכן יש בני־אדם שכך הם מקבלים על עצמם - להיות 'שתקנים'... הוא נמצא בבית - והוא שותק, וכן מצוי שלכבוד שבת - הוא נעשה 'שתקן', ולא מדבר אף מילה כל השבת כולה! ואכן מובא דבר כזה, אבל זה שייך אם אתה יושב לבד - "בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה" - ושם אינך מדבר כלל וכלל, בסדר... **אבל יש לך משפחה - אשה וילדים, וצריכים לחנך אותם, ואיך? עם דיבורים טובים!** לא צריכים לשתוק לגמרי, אלא צריכים לדבר, אבל לדעת מה **'כן'** לדבר!

וכך אדם זוכה להפוך את ה**'נֶגַע'** הזה ל**'עֹנֶג'**; ואמרנו, שלהסביר ענין של **'עֹנֶג'** הוא כמשל מ**'עֹנֶג שַׁבָּת'**, ובאמת זה שייך מאד אל העניין, כי הלימוד הזה של **דיבורים טובים** שייך ביותר בשבת־קודש, כי אז הוא הזמן שאדם נמצא יותר עם המשפחה, וממילא יש יותר ניסיונות... במשך השבוע, רוב היום הוא נמצא בכולל או בעבודה או בהפצה וכו', ובקושי הוא נמצא בבית... ואכן גם אז הניסיון הוא קיים, שהנה אתה מגיע הביתה אחרי יום שלם, ואיך אתה מגיע?... אילו דיבורים אתה מדבר?... הרי לא ראית את אשתך כל היום, ואף לא דיברת איתה במשך כל היום[7], ולכל הפחות באותן שעות

מדקדקות להתפלל בנץ...), ואז שומעים זאת בקול גדול, ומכל הכיוונים, וזה מאד יפה... רבינו אומר, שזה כ"כ נפלא אם זוכים לשמוע קצת את הניגון הנפלא של כל הבריות ששרים להקב"ה... ובדרך־כלל אדם לא נמצא ביער - ואכן ביער הוא יכול לשמוע את כל החיות שמשוררים את שירתם וכו', אבל ציפורים הן מצויות בכל מקום, וזה כ"כ נפלא לשמוע את שירתן - הן בעת הנץ החמה והן לעת ערב.

7. אגב, זו ג"כ טיפשות גדולה, שאדם לא מדבר מילה עם אשתו כשנמצא חוץ לבית... הרי יש לך ב"ה אשה וילדים, **אתה 'מרים טלפון' איזה פעם באמצע היום כדי לשמוע מה קורה בבית?!**... אדם אומר בטפשותו: 'הם מסתדרים... אם לא שומעים כלום - זה טוב'... **למה אתה לא מתקשר לשמוע ולהתעניין: 'מה קורה?' 'מה שלומך?' 'איך הולך?' 'הכל בסדר?' 'אגיע בשעה כך וכך' וכו', לכל הפחות פעם או פעמיים במשך היום!** הרי אתה לא נמצא כל היום בתוך הבית, תתקשר להתעניין מה קורה בבית!

ואדם שיש לו שכל - הוא שומר על זה, ויודע שזה חלק משלום־ביתו, וכמו ששומעים רבות שהאשה מתלוננת: 'בעלי יוצא כל היום - מן הבוקר עד הערב, ולא שומעים ממנו... הוא פתאום מגיע הביתה בסוף היום הארוך'... **וכי זה עולה לך כסף להתקשר?!**... מילא בימים עברו, היו צריכים למצוא איזה 'טלפון ציבורי', והיה הרבה יותר מורכב כל העניין של שיחות טלפון, אבל בימינו - זה נגיש לכל אחד, וממילא יש לך טלפון בכיס, **תתקשר לבית!** אתה באמצע הפצה ממש עסוק וכו' - **תרים טלפון לדקה אחת ותתעניין 'הכל בסדר?' 'מה נשמע?'... - זה שלום־בית!** וזוהי דוגמא נוספת לכל העניין האמור, שעל־ידי הדיבור אדם יכול לקנות שלום־בית, אבל בשביל זה צריכים שכל...

מועטות שאתה נמצא בבית - **תדבר דיבורים טובים! שמור על הדיבור שלך!**

אבל על־פי־רוב, בשבת־קודש יש יותר זמן עם המשפחה, ונמצאים בבית כל היום, וזה יכול להיות או **'עֹנֶג'** או **'נֶגַע'**:

מצד אחד - זה יכול להיות התענוג והעונג הכי גדול שיש - הוא יושב בשולחן, שר זמירות, מספר סיפורי־צדיקים, ומרבה אהבה ושמחה בבית, וכמובא בתיקוני־זוהר (דף נז.), שאפילו אם יש לאדם שלום־בית כל השבוע - בשבת־קודש צריך שיהיה באהבה יתירה ובדברי פיוס[ח], ולזה זוכה אדם שיש לו שכל...

אבל מצד שני - היצר־הרע ג"כ גדול... והנה אתה נמצא כל היום בבית, ואט־אט אתה נעשה משועמם, ועוד הפעם מתחיל הניסיון הזה, וממילא במקום שיש לו **'עֹנֶג** שבת' - יש **'נֶגַע'**... במקום **'לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים'** - מתקיים אצלו **'להתנגע בנגעים'**, השם ישמור... הכל נהפך לו על פניו!

הכלל, זאת צריך האדם לזכור ולדעת היטב: **כמה חשוב העניין של שמירת הדיבור!** וזה תלוי באדם... הפסוק אומר (משלי יח, כא): **"מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן"** - זה ממש **'בְּיַד לָשׁוֹן'**, כלומר: זה כמו **ביד** שלך, ואתה יכול ממש לתפוס את זה... ואכן, בתחילה כתוב **'מָוֶת'** ורק אח"כ **'חַיִּים'**, מדוע? כי לפני שאדם זוכה להגיע ל**'חַיִּים'** - להרגשה אמיתית בחיים שלו, עליו תמיד ללכת דרך ה**'מָוֶת'** הזה...

שזה כל ענין **"סדרי טהרה"** של פרשיות אלו, שהתורה הקדושה סידרה את זה בצורה כזאת שזה ממש העניין האמור: **פרשת תזריע** מדברת מכל העניינים של הנגע - איך הוא נראה, וכל הסוגים שישנם - **"שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת"** - שהם כל־מיני סוגי נגעים, כל־מיני צבעים ודרגות של נגעים, והכל כפי שאדם דיבר... וצריך להיות חכם גדול כדי להבין בעניינים אלו, שזה הכהן - שהוא החכם והצדיק, והוא יודע איזה סוג נגע יש לאדם [ישנם כל־מיני סוגים, ועל־כן ישנה מסכת שלימה על זה], והעיקר שאדם ידע שהוא זקוק לרפואה... ועל זה באה מיד אח"כ **פרשת מצורע**, שבה כבר מגיע שלבי טהרתו של המנוגע. אבל הלימוד שמונח בזה, שאי־אפשר להגיע אל הטהרה הזאת אלא על־ידי שהיו לו נגעים... וזה ענין שתי פרשיות אלו, שעל־כן מקדימים תחילה את **פרשת תזריע**, שעל־ידה יגיע ל**פרשת מצורע** כדי להיטהר - **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת**

ח. הא לך לשון התיקוני־זוהר שם: 'וְאִם אִית לוֹן שְׁלָמָא בְּכָל שִׁית יוֹמִין דְּחוֹלָא, יַעְבְּדוּן תּוֹסָפְתָּ בְּשַׁבַּתָּא בְּפִיּוּסָא דָּא לְדָא בְּרַחִימוּ סַגִּי, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִתְּמַר לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא "פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי", בְּתוֹסָפְתָּ מִלִּין דְּפִיּוּסָא, כְּגַוְונָא דָּא צָרִיךְ בַּר נַשׁ לְפַיְּסָא לְאִתְּתֵיהּ בְּשַׁבָּתָ בְּתוֹסָפְתָּ מִלִּין דְּפִיּוּסָא'. תרגום: וְאִם יֵשׁ לָהֶם שָׁלוֹם בְּכָל שִׁשָּׁת יְמוֹת הַחֹל, יַעֲשׂוּ תוֹסָפֶת בְּשַׁבָּת בְּפִיּוּס זֶה לָזוֹ בְּאַהֲבָה רַבָּה, כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר לַשְׁכִינָה "פִּתְחִי לִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי", בְּתוֹסֶפֶת דִּבְרֵי פִּיּוּס, כְּמוֹ זֶה צָרִיךְ אָדָם לְפַיֵּס אֶת אִשְׁתּוֹ בְּשַׁבָּת בְּתוֹסֶפֶת דִּבְרֵי פִּיּוּס.

הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ" אם מקודם עבר את ה"תזריע"... כי לפעמים אדם צריך לעבור את השלב הזה - כדי להגיע אל הטהרה!

ובאמת - כל אדם עובר את זה, כי אפילו אם הוא ב"ה לא ממש קיבל נגע שעליו ללכת ולבדוק וכו', אבל הוא מתעורר לחזור בתשובה, כי הוא מבין שאם קורה לו משהו - סימן שהוא פגם, ועליו לשוב בתשובה! ובפרט לפי דברי הזוה"ק [הנזכרים לעיל ומובאים בדברי רבינו כנ"ל], שהמצורע נקרא **'סְגִירוּ'** על־שם "**סְגִירוּ דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה**" - שסגור ממנו האור העליון, **ומי יכול להגיד על עצמו שמתגלה ומאיר על עצמו האור העליון? זו מדרגה - שאדם ירגיש שמאיר אצלו האור העליון, וכי יכול להעיד על עצמו שהוא מרגיש אור בחיים שלו? הוא אומר: 'הלוואי אזכה'... ממילא אם עדיין לא זכה - הוא נכלל בעניין של 'סְגִירוּ', ונמצא אפוא שעובר על כל אחד ואחד העניין הזה של נגעים**.

וכל השאיפה והמטרה שלנו היא להגיע לאור בחיים שלנו, בבחינת "**וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר**" - שאדם יזכה להגיע לאור בחיים שלו! אבל לא כל אחד זוכה לזה, ובפרט בהתחלה - לא מתחילים עם אור, אלא אומרים חכמינו הקדושים (שבת עז:): **'ברישא חשוכא והדר נהורא'**, וכברייתו של עולם - "**וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר**", כי מוכרח להיות מקודם עניין של חושך, ודווקא אם **'ברישא חשוכא'** - אזי **'הדר נהורא'**, הוא מבין מה זה אור!

והעניין מבואר היטב בדברי הזוהר הקדוש בפרשת השבוע (תזריע מז:), וכלשון שם: **'אִלְמָלֵא חֲשׁוֹכָא לָא אִשְׁתְּמוֹדַע נְהוֹרָא, וְלָא אַתְיָא תּוֹעַלְתָּא לְעָלְמָא מִנֵּיהּ'** [תרגום: אלמלא החשכה לא נודע האור, ולא באה לעולם תועלת ממנו]; כי האור מגיע דווקא מתוך החושך, שהנה הרגשת ממש 'חושך' - הפקרת את הדיבור שלך, וקיבלת מספיק מכות בגלל הדיבור שלך... ועכשיו אתה תבין איך לתקן את זה, איך להפוך את ה'**נֶגַע**' הזה ל'**עֹנֶג**' - שתזכה באמת לחיות חיים טובים, ויתקיים אצלך "**וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ** - תהפוך את ה'**נֶגַע**'! וכאמור: אם היה הפסוק אומר ש'**האדם**' מתרפא - וכי הוא מובטח שלא ישוב לחוליו?... אבל הפסוק אומר ש'**הנגע**' מתרפא, כלומר שהוא לוקח את ה'**נֶגַע**' והופך אותו ל'**עֹנֶג**'!

וגם העניין הזה מוזכר בפסוק: וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה **לֹא הָפַךְ הַנֶּגַע אֶת עֵינוֹ**" - וזה ממש כמו שדיברנו: **'עֵינוֹ'** זו **העי"ן** שנשארה בסוף ולא עברה להתחלה... כי במילת **'נֶגַע'** **העי"ן** היא בסוף, ובמילת **'עֹנֶג'** **העי"ן** היא בהתחלה, וזהו כל המבחן: **היכן אתה שָׂם את ה"עין" שלך! אם אתה מתחיל לחשוב לפני שאתה מדבר, וה'עין' שלך נמצאת בראש - אזי תזכה לג'ן'... אבל אם אתה מפקיר את הדיבור שלך, ואתה מדבר ככל**

העולה על רוחך ואינך שומר את דיבורך, ובפרט אדם שמוציא מפיו דברי נבלה, השם ישמור, וניבול־פה, אזי הוא שם ה'עין' בסוף, וממילא יש אצלו 'נֶגַע', והוא "סְגִירוּ דְּנְהוֹרָא עִלָּאָה" - הכל סגור ממנו! הוא לא מרגיש כלום!

ומה התיקון שלו? שהוא יבוא אל הצדיק - יבוא אל הכהן, ויבקש: **תן לי דרך לתשובה! תן לי דרך איך להתרפאות מזה!** ואם הצדיק רואה שהוא רציני, הוא מורה לו את הדרך - 'בסדר, בוא ותהיה "בָּדָד" - תהא לך התבודדות, וכך תיטהר'...

מספרים על **ר' יצחק ברייטער ז"ל**[ט], שהוא חינך והכניס בכל בתי־המדרשים של אנשי־שלומינו שיהיה '**חדר התבודדות**' - בכל בית־מדרש של אנשי־שלומינו יהיה חדר מיוחד להתבודדות, וכל מי שרצה להתבודד - נכנס לשם, ופירש שיחתו להקב"ה[י]... והוא בעצמו - **ר' יצחק ברייטער ז"ל** - היה מבלה שם שעות רבות של התבודדות...

פעם הגיע אחד וחיפש אותו, אז אמרו לו שר' יצחק באמצע התבודדות... ומחמת שהוא היה 'מתבודד' גדול מאד[יא], הודיעו לו שזה יקח זמן... וברר כמה זמן יצטרף לחכות לו, ואמרו לו שאף־אחד לא יודע... כשהוא יֵצֵא - הוא יֵצֵא... ואכן אותו אדם חיכה כמה שעות, וכשיצא ר' יצחק מההתבודדות, שאלו האיש בפליאה: "**ר' יצחק, באמת ישבת שם כ"כ הרבה בהתבודדות?**"... ענה ואמר לו ר' יצחק: "**תאמין לי, אפילו לא 'התחלתי' לפרש את שיחתי להקב"ה**"... הוא היה שם כמה שעות - שעה שעתיים שלוש... - והוא עדיין לא 'התחיל'...

זו העצה של הכהן, וזו התרופה שהוא מעניק להמצורע: "**בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה**" - תשב בהתבודדות מחוץ למחנה, ותפסיק כבר עם כל השטויות שלך! **תפסיק להתחבר עם חברים לא טובים, להסית בני־אדם, לדבר דברי נבלה ה"י עם אחרים!** שומעים בחורים, אברכים, שאינם שומרים על הפה שלהם רח"ל... **אל תדבר כל דבר שעולה לך בראש! וכמו שהתחלנו לומר: תְּנַפֶּה את הדיבורים שלך בי"ג נפה! תשמור שהדיבורים שלך יהיו מנופים!** תיזהר במה שאתה מוציא מהפה

ט. הוא קירב אלפים לדבר רבינו במדינת פולין - ממקום מגוריו שהיה בווארשה. נספה בשואה האיומה - הי"ד.

י. בתחילת התקרבותי, כשהייתי בבני־ברק, ראיתי בישיבת ברסלב שאכן היה להם ג"כ שלושה או ארבעה חדרי־התבודדות, וזה ממש דבר נפלא, שיש חדר קטן, ובתוכו כסא וגם סטנדר [וכן היה חלון קטן שדרכו יכולין להסתכל על השמים], והנה בחור רוצה להתבודד - להיכן ילך?... הוא בחור בישיבה... לכן יש **חדר־התבודדות** ושם יושב ומתבודד כמה זמן שחפץ...

יא. אגב, הוא זה שחיבר את ה'**קול קורא**' להתבודדות שמודפס בהרבה ספרים. המקורי הוא באידיש, ותרגמו את זה ללשון־הקודש. גם מוהרא"ש הדפיס את זה הרבה בספרים שלו. וזה מכתב מאד יפה המעורר להתבודדות.

שלך! כשתהיה חזק בזה - תהא לך בעזרת השם רפואה אמיתית ושלימה...

ובזה נבין דבר מאד מעניין שיש לנו בתחילת הפרשה, שההקדמה לכל ענייני פרשיות אלו העוסקות בנגע הצרעת והרפואה ממנו, הוא העניין של **"אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר"**, שזה ענין של שמחת לידה, הן לידת זכר - **"וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ"**, והן לידת נקבה - **"וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד"**. אלו הם שמונת הפסוקים הראשונים של הפרשה, שבהם מבוארים כל הלכות היולדת, ואיך היא מיטהרת וכו', ומזכירין כאמור: **"וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ"** - מצות מילה, שהיא המצווה הכי שמחה אצל עם ישראל, וכמאמרם ז"ל (שבת קל.): **'כָּל מִצְוָה שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּשִׂמְחָה כְּגוֹן מִילָה, עֲדַיִן עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה'**.

והנה עלינו להבין: מהי ההקדמה הזאת לפרשיות אלו? איך זה קשור לכל העניינים הבאים להלן? מדוע זה מגיע קודם כל הלכות טומאת המצורע?

מונח בזה גילוי נפלא: **מגלים לאדם, אל תשכח שזכית להיוולד לעם קדוש! הולידו אותך ויצאת לאוויר העולם - איזו שמחה גדולה זו! זכית שהתקיים בך: "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ" - הכניסו אותך בבריתו של אברהם אבינו! או אשה - זכתה להיוולד, ועשו לכבוד זה קידוש, שמחה גדולה לכל המשפחה! ועכשיו עליך להיזהר מאד להמשיך את הקדושה הזאת לכל החיים שלך! אל תשכח את המקור שלך!**

ואת זה מדברים גם אל הילד, ולא רק להורים שהולידו אותו, נותנים לו הכנה לכל החיים שלו: **"אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר"** - כבר מלמדים אותו מה יהיה הלימוד שלו כל החיים, ומגלים לו שזו תהא כל הצלחת החיים שלו, שיזכה לקדש את הדיבור שלו, שיהיה בבחינת **"דיבור של צדקה"** - ידבר דיבורים טובים עם כולם!

אשרי אדם שזוכה לקדש אמרי־פיו! אשרי האיש שיש לו תמיד מילה טובה בשביל השני - איזו צדקה וחסד זו!

הנה היום בלילה (ג' אייר) זו הילולא קדישא של **הרה"ק ר' ישעי'לע מקרעסטיר זי"ע**, ששמו הקדוש התפרסם מאד בכל העולם מחמת גודל הצדקה והחסד שהיה עושה, **וצדיקים אמרו שהוא זכה לכל המדרגות שזכה - בזכות הצדקה והחסד שהיו נר לרגליו - ממש בבחינת "יוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ"!**

דרכו בקודש היתה, כשהיה מושיט ידו לנתינת **'שלום עליכם'** לאורח - זה בא ביחד עם איזו לחמניה או ככר לחם... ומדברים על מדינת הונגריה - באזור קרעסטיר, שהיתה שם עניות גדולה, אבל אצלו תמיד היה שפע, וכשנתן שלום לאורח - תיכף־ומיד העניק לו פת לאכול,

ומיד הוסיף ואמר: **"הנה כבר יש מרק על הכיריים; שֶׁב לאכול"...**

וכך היה אצלו בכל ימות השבוע, על־אחת־כמה־וכמה בשבתות - היו מגיעים אליו מאות אורחים, ואומרים שאפילו אלפים היו מגיעים לשבת־קודש[יב]! כי במשך כל השבוע, היו הרבה מאד עובדים בכרמים הרבים שיש באותו המחוז[יג], והם במשך השבוע לא ראו 'ארוחה חמה', אבל בשבת־קודש, כולם ידעו שאצל ר' ישעי'לע בקרעסטיר מקבלים שפע... לא סתם 'ארוחה', אלא סעודות מיוחדות... **ומספרים שלא היה נשאר אחר סעודה שלישית, וְלוּ פירור אחד מכל השבת!**

יש מנהג אצל נכדי ר' ישעי'לע, לאכול בשר בסעודת מלווה־מלכה של מוצאי־שבת. הרבה לא יודעים טעם למנהג זה, אבל הסיבה לכך, כי מחמת שלא היה נשאר אצל ר' ישעי'לה שום דבר מן האוכל של שבת - לא לחם, לא דגים, לא בשר, אז הוא היה צריך להביא שוחט - לשחוט עגלים או בהמה, ולהכין מחדש מאכלים טריים... [דגים לא כ"כ היה שייך, שילכו לדוג דגים בלילה, אבל בהמות היה להם ברפת, והיו שוחטים לכבוד סעודת מלווה־מלכה], ועל־כן נשאר המנהג אצלם לאכול בשר בסעודת מלווה־מלכה...

והיה אצלו כ"כ נפלא בשבת־קודש, וקירב את כולם בשמחה, ודאג בשביל כולם, ודאג בעצמו שיהא לכל אורח די מחסורו.

מסופר, שפעם בראש־השנה, ראוהו קודם תקיעת שופר שנכנס אל המטבח, והתחיל לחתוך עוגות שיהא מוכן תיכף־ומיד לקידוש שאחר התפילה... [ר' ישעיל'ע ידע, שאחר התפילה הארוכה של ר"ה - כולם רעבים, וצריכים כבר להכין...].

והנה ידוע, שדרכם של צדיקים לצאת מעט קודם תקיעת שופר - כדי להכין את עצמם וכו', והיה אחד שתמה באוזניו - **'רבי, זה מה שעושים לפני תקיעת שופר - מכינים עוגות?... לא עוסקים בלימוד זוהר וכו'?'...**

ענה ואמר לו ר' ישעי'לע בצחות לשונו: **"כֻּלָּם עוֹסְקִים עַכְשָׁו בְּרָזִין וּבְרָזֵי**

יב. מספרים, שמרוב שהיתה ה'חלה' ("קוליטש") גדולה [שממנה היה מחלק לכל האורחים שבאו], היו צריכים **סוס** שבעזרתו יוכלו להכניסה אל התנור ולהוציאה ממנו... היא היתה כ"כ ענקית, שלא הצליחו לבדם להכניסה ולהוציאה, והיו צריכים להביא סוס שבעזרתו דוחפים את החלה אל תוך התנור, ואח"כ מוציאים אותה...

יג. מדינת הונגריה בכלליות ידועה בענביה המשובחים ליינות, ובעיקר במחוז קרעסטיר, והעיירה הסמוכה אליו - טאקאי [שמשם הגיעו ההורים של מוהרא"ש ז"ל], שם יש כרמי־ענבים המשובחים ביותר [וידוע שיש **'יין טאקאי'** שבא משם, כי הענבים שם מאד משובחים], ובשביל להכין את כל היינות דשם - היו צריכים הרבה עובדים יהודים [גויים לא יכולין לעבוד בזה, כמובן].

דְּרָזִין ['בְּסוֹדוֹת וּבְסוֹדֵי סוֹדוֹת'], **וַאֲנִי עוֹסֵק בְּ'לְשַׂבַּע וְלֹא לָרָזוֹן'...** - אני עסוק עכשיו שלא יהיו רעבים אחר התפילה...

ומספרים עליו הצדיק הזה נפלאות גדולות - שהיה פועל ישועות, ולא רק בחיים חיותו, אלא גם אחר הסתלקותו, אנשים מספרים דברים נפלאים שפעלו אצל הציון שלו [יש הרבה סיפורים על זה, והדפסנו כמה מהם שזכינו לשמוע מפי מוהרא"ש ז"ל], וכל זה מחמת גודל הצדקה והחסד שהיה חזק בהם, שזה מורה על **'ביטול'** אמיתי, כי אדם שעוסק בצדקה וחסד, זה מראה שזכה לביטול!

וזה הטעם לסגולה המפורסמת, שתמונתו של ר' ישעי'לע מבריחה עכברים, כי חכמינו הקדושים אומרים (ירושלמי ב"מ יב, א): **'עכברים רשיעי נינהו'**; כי העכברים הם גנבים, וגם יש להם מידת הקמצנות, וכמאמרם ז"ל (סנהדרין כט:): **'עכברא דשכיב אדינרי'** - הוא יושב על הדינרים שלו, ולא מפרגן לאף־אחד... ועוד, שהם אוכלים בגדים, בשביל מה לאכול בגדים?... מילא אתה אוכל איזה דבר־מאכל - לכל הפחות אתה שובע... אבל לכרסם בגדים?!... כך הוא הטבע של עכברים - שהם גנבים ורשעים...

והנה ישנו צדיק, שהוא ביטל את עצמו לגמרי מכל וכל, וכל החיים שלו זה רק להחיות אנשים - ברוחניות בגשמיות, לפזר ממון רב לצדקה, להאכיל רעבים ולהשקות צמאים, ובוודאי שהעכברים בורחים ממנו... הם מתביישים מאד כשרואים את התמונה שלו, ועל־כן זכה לפעול כ"כ הרבה ישועות לנשמות ישראל.

ועל גודל הצדקה שהוא עשה, מסופר שֶׁבְּעֵת ההלוויה של ר' ישעי'לה, הגיע ראש בית־הדואר, ואמר בפני כולם: **'יש לי מה לספר לכם על הצדיק הזה... אתם חושבים שהוא קיבל הרבה מעטפות עם כספים** (כי כן היה באמת, שבכל יום הוא קיבל הרבה 'קוויטלאך' - פתקי־דרחמי - עם כספים שהיו אנשים מביאים לו), **אבל זאת אינכם יודעים - שהוא היה שולח לצדקה הרבה יותר ממה שהיה מקבל'...** [כי מחמת שהוא היה האחראי על הדואר, וזה היה כמו 'בנק' (כמו 'בנק הדואר' שיש היום), הוא ידע היטב שר' ישעי'לע היה מחלק "על ימין ועל שמאל"... ולא רק בעיירתו קרעסטיר, אלא לכל־מיני מקומות שונים בהונגריה, וגם בפולין, **הוא היה שולח לאלפים ורבבות בכל מקומות מושבותיהם!**].

ועלינו ללמוד מדרכו של הצדיק הזה - להרבות בצדקה וחסד! ואיך? אדם טוען: 'אני לא עשיר, ואיך אעשה צדקה?'... **אבל רבינו מגלה לנו שיש "דיבור של צדקה" - אתה יכול "לדבר צדקה וחסד"! ולפעמים זה הרבה יותר גדול מאשר תביא לו כסף...** וכמו שאומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' קו) עה"פ (תהלים מא,) **"אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל"** - אשרי הנותן שכל בדל!

מוהרא"ש היה תמיד אומר את המשל הזה: בן־אדם נכנס לדיכאון עמוק, יושב לו שבור ורצוץ, עד שחושב מחשבות של התאבדות - השם ישמור את עם ישראל! תביא מיליוני שקלים ותשים לו על השולחן - 'הנה לך, קח את הכל'... הוא אפילו לא יסתכל על זה... זה לא אכפת לו! **"לך עם הכסף שלך, תעזוב אותי!"...** הבן־אדם כבר על סף הייאוש, הוא החליט כבר מה שהחליט ה"י... וכי הכסף יעזור לו?!...

משא"כ אם תגיד לו איזו מילה של התחזקות, איזה דיבור טוב, תסביר לו: "זה לא 'סוף העולם', אפשר לתקן את הכל, אפשר לחזור בתשובה! וגם אם היית מנוול עד עכשיו - אתה יכול לשנות את הטבע שלך, אתה יכול להפוך את הכל! השלום־בית שלך היה עד עכשיו 'על הפנים', זלזלת ופגעת, אבל יש אפשרות לתקן! תלמד 'איך' לדבר ו'מה' לדבר!"... ובזה החיית אותו, ממש הצלת אותו - מה שכל הכסף שבעולם לא היה עוזר לו... הפכת לו את הכל! נמצא, שמילה טובה יותר שווה ממיליונים...

זהו הלימוד של הצדיקים, ולזה מתעוררים מדמותו הטהורה של **הרה"ק ר' ישעי'לע זי"ע**, שיש לו **'כח המושך'** מיוחד, והרבה אנשים נוסעים לקברו, ואלו שנוסעים - שאכן יסעו לשלום, יחזרו לשלום, ויפעלו כל משאלות ליבם לטובה!

הקב"ה יעזור, שנזכה באמת לקדושת וטהרת הדיבור, ונמשיך עלינו טהרה עליונה - **"סדרי טהרה"**! תזכרו שפרשיות אלו הן **"סדרי טהרה"** - שזה ה**'סדר'** של **'טהרה'**, ואכן מתחילים עם הפרשה הראשונה - **פרשת תזריע**, שזה נראה כדבר שלילי, כל ענייני הנגעים וכו', אבל אח"כ מגיעה **פרשת מצורע** - טהרתו של המצורע, והפסוק מכריז: **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע"** - בזכות התורה של האדם, וכן התפילה שלו, יזכה לטהרה אמיתית ושלימה, והלימודים של הצדיקים יתגלו ויתפרסמו, ויהיה תיקון העולם!

הקב"ה יעזור שנזכה באמת לקדושה וטהרה, יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com